

Aktuality

Od Eriky

Úvaha

Rozhovor

Zaměřeno na skupinu

Texty z hodin

DIALOG

čtvrtletník dětí a mládeže
TALENT drama studia

Povídka

Poezie

Povídání za šera

listopad 2025

Krásné ošklivo

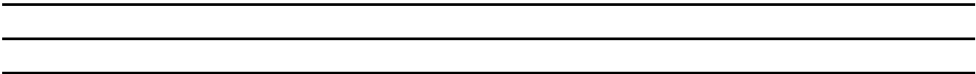
Řekové viděli zlo a dobro jako krásu a ošklivost. Co je dobré? To, co je krásné. Co je zlé? Přeci to šeredné. Lež je odporná, hnusná, chťíč - humus. Rozum, pravda, inteligence, to je nádhera. Váza s růžemi je milá a příjemná, a když se namaluje, je dobrým obrazem.

Ale neřekli byste, že umění je i ošklivostí? Nesouhlasili byste s tím, že i dobré věci, jako třeba uspat pejska se vzteklinou, nejsou pěkné? A co krásní, chytří lidé? Mohou někdy být zlí?

Janek Poláček (20 let)

Úvodník

Dílny „Ochutnávky Talentu“ pro děti 10-13 let. Všechno, co nás tvoří, se skládá v jeden celek — tvořivost.

10.1. 2026, 10:00-16:00

Jednodenní dílny pro děti a mládež, kteří si chtějí zkusit, jaké to v TALENtu je - svobodně tvořit, zkoumat, experimentovat, objevovat, psát, „hrát si“, být s ostatními i sám se sebou. Bez tlaku, bez hodnocení, jen se zvídavostí a radostí ze hry a tvořivosti. Každá Ochutnávka je malý příběh, který se odehrává tady a teď. Vhodné pro všechny, kdo zatím nechtějí celý kurz, ale rádi by zažili chuť našeho tvořivého prostoru.

Setkání, kde se dotkneme radosti z tvorby a zkoumání. Budeme zakoušet jaká je naše tvůrčí síla a možnosti. Kde se dotýkáme sami sebe, svého pohybu a hlasu. Z čeho vzniká naše autorské představení, když si dovolíme tvořit s odvahou a vírou ve své schopnosti a možnosti. Budeme si hrát, vnímat, dýchat, tvořit a objevovat, že tvořivost je přirozenou součástí života. Budeme pracovat s improvizací, cvičeními, kdy z NIČEHO něco vzniká, s hlasem, pohybem i jednoduchými tvůrčími disciplínami, ze kterých si děti odnesou zkušenost, že jsou schopni samostatně a autorsky tvořit.

studio Vršovického divadla Mana; Cena: 1500,- Kč/osoba/dílna; kontakt: info@talentdrama.cz

Dílny „TALENT - Svobodný prostor“ pro mládež 13–17 let. Pro mladé lidi, kteří se hlouběji zajímají o tvorbu a chtějí samostatně vytvářet vlastní autorské výstupy či představení.

17.1. 2026, 10:00-16:00

Dílna bude plná impulsů, které nás povedou k objevování vlastního hlasu, těla a fantazie. Naučíme se všimnout si podnětů a využít je pro vlastní tvorbu. Budeme se věnovat improvizacím, psaní, Dialogickému jednání, hlasu, pohybu i slovu, disciplínám, kde z NIČEHO něco vzniká. Vše se stane pro nás impulzem a možností pro tvorbu. Na konci dílny vzniknou vlastní výstupy nebo krátká společná představení.

studio Vršovického divadla Mana; Cena: 1500,- Kč/osoba/dílna; kontakt: info@talentdrama.cz

Aktuality

POJĎME SPOLU TVOŘIT

Autorská dílna
v rámci
Čtů VFT

13.12.2025
15:00-18:00
9-26 let

Klubovna
Vzletu
(Holandská 1,
Praha 10)

Více informací na: talentdrama.cz

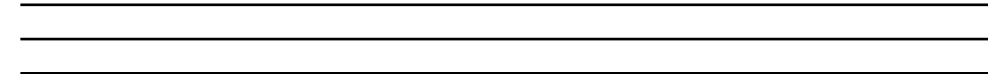
Hlaste se na: info@talentdrama.cz

TALENT
drama studio

Projekt je realizován
s finanční podporou
městské části Praha 10.

2

Život bojuje o život

Lidstvo prochází složitým obdobím. Jakoby se vše zatemnilo a my hledáme aspoň záblesk paprsku světla v temnotě, která nás obklopuje.

Ale temnota je pouhý okamžik v příběhu našich dějin. Není konečnou podstatou, protože pak by věci skončily a my už nebyli. Ale my pořád žijeme. Lidstvo pokračuje dál malými krůčky a vytváří prostor, který není uzavřený, protože ještě neřeklo své poslední slovo. V celém příběhu lidské existence neexistoval jediný moment, za kterým by následovala nula, prázdno a ticho. Je to umanutost života, která nás zachraňuje.

Když jsem byla před dvěma lety v Osvětimi (Auschwitz-Birkenau), dívala jsem se na dlouhé šedé baráky, ve kterých lidi prožívali za holocaustu nepředstavitelné muky a útrapy. Bojovali o život v nelidských podmínkách. Byli zbaveni veškeré lidské důstojnosti. Stali se pouhými čísly bez vlasů, šatů, i bez vlastního těla. Zbožím k továrnímu zpracování. Přesto chtěli žít. Po 80-ti letech od konce nacistického šilenství na místech, kde byl kdysi vzduch načichlý pachem pálených lidských těl, smrdutá hlína nasycená krví a slzami a zlověstné ticho narušované křikem, palbou a pláčem, znovu rostla tráva a kytky. Vše ožívalo, jakoby hrůzy holocaustu nikdy neexistovaly a minulost byla jen přízrak zlých snů a nočních můr. Na místě utrpení znovu ožil život. Nebyl spoután nenávistí, ideologií lidí a světa, která to způsobila. Zůstal jen otisk a stín utrpení v paměti života, který rašil plnou silou.

Hořkost, smutek a slzy se vždy proměňují v trávu a kytky. Smrtná šedá přechází do barev života. Život vítězí. V každém okamžiku, v každé osobní i společenské temnotě. Není to můj naivní optimismus, ale realita života. Život bojuje o život. Nevzdává se a tasí zbraně proti zlu svými malými krůčky. A není nic, co by mu v tom zabránilo. Životu je naše beznaděj či nevíra jedno. Jede si svou, znovu se nadechne, dýchá, roste a kvete.

Proč musí existovat temnota, kdoví. Ale v ní je světlo zjevnější, zřetelnější a viditelnější. V temnotě světlo vidíš, ale ve světle jsou světla neviditelná.

Naším světlem v Talentu je tvorba. Nic jiného nemáme. Jen obyčejnou radost, když jsme spolu a tvoříme. Když zapomeneme na vnější svět a okolnosti, které nás sužují a trýzní. Když píšeme, mluvíme, improvizujeme. Jsme sami se sebou a ostatními. V našem vlastním světě hry a tvorby, s vnitřními obrazy, které si vytváříme. Tím můžeme existovat, protože máme světlý bod. Bod nás samých, naší fantazie a příběhů, vnitřního bytí. Každého kroku, který společně uděláme, a cesty, kterou projdeme. To je naše naděje. A snad to není tak málo.

Erika Merjavá

3

K čemu mi teda je ta výtvarka?

„Asi abych se naučila kreslit.“ „Zjistím něco o dějinách umění.“ „Pro mě je to taková odpočinková hodina.“ „Nevim, my jsme na výtvarce nikdy nic moc nedělali.“ „Jakože já mám výtvarku ráda, ale neumim kreslit, tak mi to moc nejde.“

A co když někomu řeknu, že učím výtvarku?

„Jé, tak to máš hezký, to si tam kreslíte.“ „Tak to je fajn, to asi nemáš problém s tím, že by to studenty nebavilo.“

„A to se učí na gymplu výtvarka?“ „Tak to teďka budete asi dělat výzdobu vánoční, co?“

Chápu, chápu, chápu. Ona totiž často výtvarka vypadá takto: Na podzim se kreslí „co jsem dělal o prázdninách“ a obtiskávají se listy. V zimě se vytváří přáníčka a vyrábí se vánoční výzdoba do školy. Na jaře květináče ke dni matek a v létě se kreslí „co budu dělat o prázdninách.“ A ve zbylém čase se trénuje kreslení zátiší, děti se snaží dosáhnout co nejpřesnější kopie ukázky od paní učitelky, kterou sehnala na Pinterestu a „kresbičky“ a „malůvky“ musí být hlavně co nejbarevnější, nejhezčí a nejdokončenější, aby se daly dát na nástěnku před třídníma schůzkama a rodiče mohli s obdivem říkat, jaké to ty děti mají krásné. Protože umění přeci má být krásné a veselé.

Tím však v žádném případě nijak neviním učitelky, které takto výtvarku vedou. Kolikrát výtvarka, zvláště na základce, totiž připadne učitelce, která má vystudovaný úplně jiný předmět, nebo učitelství pro 1. stupeň. A během svého studia se zabývala především tím, jak děti naučit číst a psát, jak je vést ke spolupráci, zdravě rozvíjet jejich osobnost, jak dětem vysvětlovat informace tak, aby je pochopily. A je to naprosto v pořádku. A výtvarka v takovém případě dá dětem prostor k relaxaci a odpočinku od stresujícího školního prostředí, naučí je základy kresby a malby a některé, snad, i povede k zájmu o umění.

Ale dá se to udělat i jinak. Výtvarná výchova nemá ve svém názvu slovo výchova jen tak pro nic za nic. Výchovy se totiž, mnohem více než ostatní předměty, zaměřují nejenom na znalosti, ale také na rozvíjení tzv. soft skills, tedy na ty aspekty učení, které se skrytě naučíte během toho, co třeba vypracováváte školní projekt. Např. když dostanete na výtvarce zadání: „Namalujte abstraktní obraz podle své aktuální nálady,“ může se zdát, že cílem je rozvíjet malířské dovednosti, seznámit se s abstraktní formou umění a naučit se pracovat s celou plochou obrazu. A částečně to tak je. Ale vstupují do toho další cíle, které by pedagog ideálně měl i komunikovat.

Tím, že vycházíte ze svých pocitů, se učíte rozpoznávat své emoce. Tím, že jim dáváte formu se učíte, jak dávat emoce najevo. A že to jde i pomocí gesta, neverbální komunikace, symbolu... Učíte se tedy, jak komunikovat své pocity tak, aby je pochopili i ostatní. Když se vám obraz nepovede namalovat podle svých představ, učíte se práci s chybou a ideálně tomu, že chyba nás může posouvat mnohem více než „správné řešení“. Tím, že je zadání relativně otevřené se učíte, jak kreativně přistupovat k problémům a hledat osobité řešení. A tím, že svůj obraz sdílíte s ostatními se učíte, jak si stát za svou prací, ale i jak přijímat konstruktivní kritiku a brát ji jako zpětnou vazbu, a ne jako selhání.

Mohla bych psát hodiny o tom, k čemu je výtvarka dobrá (a možná i budu v příštím čísle), ale zároveň stojím nohama pevně na zemi. Je mi jasné, že málokdo ocení všechna ta skrytá pozitiva. Ale hele, i kdyby mým studentům byla výtvarka „jen“ k tomu, že se dozvěděli něco málo o umění a kultuře, zjistili, že výtvarka není jen o kreslení pastelkami a trochu si odpočinuli od neustálého tlaku na skvělé studijní výsledky, budu spokojená. A třeba zjistí, že sluníčko nemusí být vždycky jen v rohu a jejich obrázky nemusí být vždy „krásné“.

Hana Sršňová

Úvaha

4

Laskavost a respekt si můžeme dopřát všichni.

Tam není omluva. Ani jakákoliv okolnost.

Isa pochází z česko-německé rodiny. Je usměvavá, empatická a zvědavá. Disponuje velkou vnitřní silou a energií. Miluje Frankfurt, divadlo a lidi. Ráda jezdí za babičkou a dědou na Moravu, ale taky se zajímá o politiku a svět. V rozhovoru mě zajímal nejen dopad Talentu na její osobnost a život, ale i politická témata - jako studentku politologie, její pohled na současné Německo a to, kde vnímá pevný bod člověka v současném složitém světě.

Iso, studuješ v Německu. Proč zrovna tyto obory a proč v Německu?

Mně se v tom krásně zrcadlí moje osobnost. Vždycky jsem pendlovala mezi láskou k divadlu a filmu a zároveň mě vždycky zajímala politika. Takže jsem hledala něco, kde můžu všechny své zájmy a lásky zkloubit. Nakonec jsem našla univerzitu ve Frankfurtu. A jak víš, po tatínkovi jsem Němka, takže jsem měla vždy blízko k německé kultuře a jazyku. Ale nikdy jsem neměla zkušenost života v Německu. Takže poznat tu zemi byla moje hlavní motivace.

Jaké je současné Německo?

Moc velké na to, abych ho jednoduše popsala. Moje bublina ve Frankfurtu nad Mohanem, což je mezinárodní a multikulturní město, je hezká. Mám štěstí být obklopena lidmi, co tu vyrostli, takže jsem neskouzla do bubliny zahraničního studentstva. Překvapilo mě, jak se státy a životy v nich nedají jednoznačně porovnávat na lepší a horší, nebo pokrokovější a zaostalejší. Často porovnáváme země a říkáme: tihle jsou pokrokoví, tihle zaostalí. Nějaké věci jsou tady, v Německu, mnohem víc etablované než u nás. Třeba když přijde na otázku feminismu. Sedím obklopena svými kamarády a oni mi vysvětlují, proč je důležité, aby byly kvóty na ženy ve vedoucích pozicích. Na druhou stranu v něčem mě zase ta země překvapila svým zpátečnictvím. Tady nejde nic online, všechno poštou, na pobočce, je špatné pokrytí sítě.

Doporučila bys mladým lidem studovat v zahraničí?

Určitě. Setkáš se s různými lidmi i pohledy. Můžeš načíst sebevíc knížek o tom regionu, ale dokud se nebavíš s lidmi, kteří tam bydlí, nepochopíš ho. Jako člověk, který přišel z postkomunistické země a studuje politologii, jsem měla kulturní šok. Zjistila jsem třeba, že oni tím, že nemají naše historické trauma, mají úplně jiný přístup třeba k marxistické teorii. Takže, když vyjedeš ven, naučíš se konfrontovat s jiným prostředím i historickými zkušenostmi, než z kterého pocházíš.

Člověka obohacuje, když se setkávají dva světy, dvě různé zkušenosti. Člověkem to oťrese, padnou klapky a zkušenost se znovu přeskládá.

Ano. Přicházíš s jinou sadou zkušeností do dialogu. A ačkoliv jsme si podobní na škole, protože jsme lidi, kteří mají podobné zájmy, najednou vyvstane nějaká drobnost, která ukáže rozdíl ve vnímání věci. V Německu mám hodně kamarádů, kteří jsou, podobně jako já, z dvojjazyčných rodin. Skrze ně poznávám další kultury, nemusím za nimi do světa. Na tom jsem si uvědomila, jak strašně mě ovlivnilo, kde jsem vyrůstala. Obecně si myslím, že bavit se s lidmi je úplně nejvíc, tolik se toho člověk naučí. Prostě mít v sobě zvědavost.

Jak se díváte jako studenti politologie na současnou geopolitickou situaci?

Paradoxně od té doby, co politologii studuji, a dějí se ve světě závratné věci, se od toho čím dál více odstřihávám. Protože nevím co si s tím vším počít a jak se k tomu stavět. Jsou lidi víc konzervativnější, liberálnější, nebo ponořeni do jiných proudů. U nás na Campusu bylo hodně protestů za solidaritu s pásmem Gazy. Všechno bylo poklidné, jen se snažili ukázat jiný pohled na věc. U Ukrajiny je zas velký konsenzus, za tou se stojí a je pro nás důležitá. Zajímá nás všechno, o se v těchto konfliktech děje. Nemůžu ale samozřejmě mluvit za celé studentstvo, nebo snad univerzitu jako takovou.

Jak je to s dezinformační scénou v Německu? A jak je rozdělena německá společnost?

V každodennosti není polarizace společnosti viditelná. Ale samozřejmě, když se koukneš na výsledky únorových voleb do Spolkového sněmu (Bundestagu), AFD měla neuvěřitelné číslo. Třeba včera jsem byla na pracovní akci a najednou moje kolegyně, úplně jiná generace, je to taky Češka, mi najednou říká, že má pocit, že nemůže říkat, co si myslí. Jenže když argumentovala, tak názory, které měla pocit že nemůže říkat, byly zaměřeny urážlivě vůči některým skupinám lidí. Takže její argument mi přišel nepochopitelný, protože člověk svůj názor může samozřejmě říct, ale musí přistoupit na to, že ostatním lidem to nepříjde v pořádku.

Proč si myslíš, že je v současné době takový nárůst extremismu, fašismu, rasismu, nacionalismu?

Sama si tu otázku kladu velmi často a nedokážu na ni odpovědět. Možná v postkomunistických zemích jako je Česká republika, jsme se nechali unést euforií ze svobody a mysleli jsme si, že teď bude všechno perfektní. Ignorovali jsme desítky let reálné problémy lidí, kteří jsou teď frustrovaní, což je pochopitelné. Taky v tom hrají velkou roli sociální sítě, propojenost světa, algoritmy, extrémně se vyvinul politický marketing, politické strany dokážou mnohem víc pracovat s masami lidí. Z toho mě napadá, jestli se spíše nemáme soustředit na maličkosti, než si odpovídat na otázku jak jsme se sem dostali.

Mezi námi/

Rozhovor

tentokrát s Isabellou Petzold, která k nám docházela sedm let. Nyní studuje ve Frankfurtu nad Mohanem filmovou, divadelní a mediální vědu a jako vedlejší obor politologii.

5

Když jsem dělala rozhovor s Ladou, přijde mi to podobně s tebou. Že se všechny její zájmy spojily ve studium dětské psychologie. Podobně jako u tebe.

Pro mě bylo důležité splnit si něco, co mě bude bavit, kde sjednotím všechny stránky své osobnosti, ne co bude pro mě užitečné.

Hraješ amatérské divadlo v anglickém souboru. Co tě k tomu vedlo?

Když jsem v deseti letech přišla do Talentu, potvrdila jsem si domněnku, že herectví, jeviště a divadlo je super. Zamilovala jsem se do toho, a když jsem odešla, věděla jsem, že divadlo v mém životě v nějaké formě mít musím. Když jsem začala studovat ve Frankfurtu, zjistila jsem, že pod Institutem anglistiky a amerikanistiky existuje divadelní soubor. Přišla jsem na casting a bylo to boží. Mě na divadle baví strašně moc věcí. Poznávám tam různé specifické lidi. Vytvoříš si k nim takovou blízkost a zároveň o nich nic moc nevíš. Komunikace a poznávání lidí v divadle je na jiné úrovni, hlubší, niternější. Pak mě baví být na jevišti, adrenalin, když vstupuješ na jeviště, radost a euforie na děkovačce, kdy si člověk řekne, že jsme to zvládli. Baví mě tvůrčí proces, když máš možnost pracovat s publikem, nebo tichem a napětím. Když mám v životě divadlo, jsem proaktivnější, mám víc energie, vybití emocí a nemusí se mi vše shromažďovat v hlavě a dělat neplechy.

Jakým způsobem v souboru divadelně pracujete?

Pro mě byla nová věc, že v tom anglickém souboru je klasická divadelní práce. Máš text a režisér má jasnou vizi. Není tam nic autorského. Pro mě to byla nová zkušenost oproti Talentu, kde to vždycky vyšlo z nás.

Jaký vnímáš pro sebe rozdíl mezi autorským divadlem, kterým jsi prošla u nás, a tím co hraješ teď?

Autorské divadlo mi umožnilo dělat klasické divadlo. Pro mě divadlo ve formě, kterou jsi nám nabídla, v ten moment mého života, byl zásadní pro můj osobnostní vývoj. Vnímám to jako etapu před a etapu po dramatu. Přineslo mi to hodně věcí i mimo divadlo. V tom může být zajímavé i pro lidi, co nechtějí dělat divadlo, ale trochu se hledají, nebo něco hledají. Autorská tvorba má přesah. Nabídne ti mnohem víc než divadlo. A zároveň se naučíš strašně moc o divadle. Víм v kolika věcech mi to pomohlo i v klasičtějším formátu. Kdyby to bylo naopak a začala bych klasičtějším divadlem, asi bych se vyvíjela úplně jinak.

Pro mě je autorské divadlo, jak ho vnímám u nás, způsob pedagogiky - otevírání a rozvoj osobností a potenciálů, sebepoznání. Člověk se pak už rozhodne sám, k čemu inklinuje. Každopádně naučí se být tvůrčím.

My jsme vlastní představení v Talentu opravdu tvořili. Nebylo to jenom o hraní, ale viděla si vznik celku, aby to mělo hlavu a patu, gradaci, tempo. Viděla jsi mnohem víc oblastí tvorby, což v tom věku je velmi zajímavé, protože lidi můžou načichnout k hodně věcem a pak si říct, na co se chtějí zaměřit. V Talentu to bylo naše komplexní dílo, společný výtvor. Neměli jsme hierarchii. Na nikoho nemůžeš nic svést. Jste v tom všichni spolu, něco společně tvoříte a nesete.

Jak tě tvorba v Talentu konkrétně ovlivnila?

Urychlila spoustu věcí, které bych si v životě musela hledat delší dobu, Části mé osobnosti, kde by mi trvalo třeba deset let, než bych přišla na to, že mám tuto stránku. Hodně mě to otevřelo, dalo kontrolu nad sebe samou a svým životem, že mám otěže svého života v rukou, nejsem jenom pasivní přihlížející, ale aktivní hráč. Naučíš se používat svůj hlas, sedět v místnosti, bavit se s lidmi, být přítomný v situaci. Talent mi pomohl nechat svou osobnost vyplouvat na povrch a žít jí. Nemít ji schovanou pro sebe, že když budou perfektní podmínky, ukáže se moje osobnost. Ale žít ho naplno ve všech podmínkách. Dalo mi to lásku ke komunikaci s lidmi, před lidmi, v tvoření. V Talentu bylo paradoxně velmi komfortní neustálé vystupování z komfortní zóny. Bezpečné. Zároveň tam děláš věci, které by jsi v životě neřekla, že budeš dělat. Pak najednou zjistíš: Jé, já to dělat můžu, tohle dokážu, dokonce mě to baví.

Co ty a Dialogické jednání?

Na něj nikdy nezapomenu. Nebudu tvrdit, že jsem ho tehdy pochopila a že ho chápu teď. Ale já jsem všechny věci, které jsme dělali, brala jako celek. Měla jsem pocit, že to všechno pracuje dohromady a to mě na tom bavilo. Že sice jsem nemusela chápat, co tam přesně teď dělám, ale věděla jsem, že nějak to dohromady se vším ostatním dávalo smysl.

Co pro tebe znamená radost?

Radost je pro mě každodenní pozitivita. Nemusí to být velké věci, ale že je mi dobře. Klid, který zrovna prožívám.

Z čeho u tebe vychází?

Měla jsem vždycky dobré rodinné zázemí. To mi dává určitou úroveň pohody, vnitřního klidu, pevnou bázi, která mě nepustí ve smutcích hlouběji. Pak potřebuji lidi kolem sebe, interakci s nimi. A taky vidět, že to co dělám, má nějaký dopad. Jak se chovám, co tvořím.

Je podle tebe pevná vnitřní báze člověka daná nebo získaná?

Asi je to souhra několika věcí. Určitě jsem osobnost, která má tendenci k pozitivitě a radosti. Proto možná mám ráda divadlo. Miluji fikci, vytvářet vzdušné zámky, ten disneyovský happy end. Dokážu se zasnít, lítat v oblacích. Ale určitě je to dané i rodinným zázemím a lidmi, kteří mě obklopovali.

Kde hledáš smysl života?

Možná ve větší jednoduchosti. Mít život, který se mi líbí a snažit se ho umožnit mít i ostatním. Abychom to všichni co nejlépe zvládli. Jinak život nedává smysl. Proč já mám toto, proč se mi daří, proč mám takový problém a ne jiný? Nemůžeš v tom najít logiku. Kdykoliv by v tom člověk hledal logiku, bude za chvíli velký malér, protože si vymyslel nějakou hroznou teorii a ideologii, kterou bude uplatňovat na lidi. A pak to vždycky sklouzne. Chci být v životě pozitivní hráč, ne negativní.

To mi připomíná slova Papeže Františka, když chodil do věznic: Proč on, proč ne já?

My si vytváříme plán a představy, jak by svět měl vypadat. Ale svět nikdy není takový. Šestkrát se změní než dojdeme k cíli. Není to jasná naplánovaná cesta, která nás dovede k tomu, abychom byli šťastní, spokojení, zdraví, finančně zajištění. Proto je možná lepší soustředit se na menší věci. Já mám pocit, že se jako lidi vždy nadchneme pro nějakou cestu a pak když nám to nevychází, se srolujeme dolů z kopce. Samozřejmě, je přirozené, že všichni hledáme něco, na co se můžeme spolehnout a co bude fungovat. Ale ono asi nikdy nebude nic fungovat, jak si naplánujeme. Je v tom hodně nahodilostí.

Jaký máš kompas v životě? Podle čeho se rozhoduješ?

Vlastní zájem a nadšení. Protože pak to budu dělat upřímně.

Co pro tebe znamená svoboda a hranice?

Když nevím kde je hranice, řídím se laskavostí a respektem jedné bytosti k druhé. Když jsem byla dítě, bylo to pro mě jasnější. Víc jsem věděla, co je dobro a zlo. Ted' mi to trochu chybí. Když se dívám na současné dění ve světě, chybí mi jasná čára, za co se zasadím, postavím, kde je svoboda, kde jsou překračované meze. Je to pro mě nepřehledné. Kde je v dnešním světě hranice? Kdo je na dobré a kdo na špatné straně? Já to nevím. Jen víм, že strašně moc lidí za to platí hroznou cenu. A já nevím, co s tím. Jaká je v tom svobodném světě moje role.

Svět je v současné době strašně složitý. Člověk se v tom plácá.

Já nevyřeším konflikt na Blízkém východě, klimatickou změnu, následky globalizace a kapitalismu, ani autoritářské režimy. Jen hledám pro sebe nějaké zkousnutelné sousto. Třeba v každodenních interakcích s lidmi, které neznám, v mezilidských vztazích. To jsou pro mě silné momenty, jak se orientovat. V chaosu najít řád, něco, čeho se mohu chytnout. Protože laskavost a respekt jsou věci, které si můžeme dopřát všichni a kde není omluva, ani jakákoliv okolnost.

Trochu mi to připomíná filozofii Tomáše Halíka, který se snaží o dialog, lidi spojovat.

Představy a verze lepšího světa se strašně mění a tolik lidí upřímně chtělo vymyslet lepší svět a u toho spáchalo ještě mnohem větší hrůzy. Co je ideální svět, na to odpověď neznáme. Ale všichni můžeme být k sobě laskaví, a i přes konflikt si udržet lidskost.

Děkuji za rozhovor,

Erika Merjavá

Isabella Petzold

Diskuze na téma Svoboda se skupinou dětí

No name (9-11 let)

Co je svoboda?

Svoboda znamená, že můžeš říkat, co chceš, můžeš pracovat, kde chceš, můžeš chodit, kam chceš, a nikdo ti nemůže rozkazovat. **(Felix)**

Svoboda je pro mě, když tě rodiče neustále napomínají a ty pak jdeš na výlet bez rodičů. Tak se cítíš svobodně. **(Ines)**

Svoboda je, když někdo nebo něco není zavřený v kleci. Nikdo ho nedrží, neříká, co má dělat. Není přivázaný k provazu ani k síti. Když máš svůj vlastní názor, nebo můžeš sníst něco jiného než obvykle a nikdo ti nic neřekne. **(Máša)**

Svoboda je, když po dlouhém čase můžeme dělat cokoliv, co chceme. Svoboda je, když nemusíme dělat to, co jsme před chvílí dělat museli, nebo naopak nesměli. Třeba když tvoje máma odejde na nějakou konferenci na pět hodin a ty víš, že můžeš říkat nahlas sprstá slova. **(Gery)**

Svoboda je freedom. Třeba otevřete klec s jelenem, který tam byl asi rok. Potom konečně může běžet. Jako když vás nechávají doma celý váš život a potom otevřou dveře a ty konečně jdeš ven. **(Ben)**

Svoboda by pro mě byla, kdybych neměla rodičovskou kontrolu na mobil. Kdybych neměla limit. Měla bych pocit, že si na mobilu mohu dělat, co chci.

Nebo kdyby mi rodiče přestali dávat zákazy chodit večer ven. Prostě že bych najednou měla svobodu dělat si, co chci. Chodit ven, kdy se mi bude chtít, mohla bych se rozhodovat, jak chci, nebo třeba chodit do školy, jak chci, být na mobilu, jak dlouho chci. **(Rózka)**

Existovala by svoboda bez pravidel?

Pravidla jsou důležitá. Třeba nemlátit se ve škole. Protože kdyby pravidla nebyla, tak někdo svobodu má, a druhý nemá. Svět bez pravidel by byl špatný. Bylo by to zlé. Všude by byly nějaké boje. Nejdůležitější pravidlo je respekt k druhým, respektovat druhé, jejich práva a názory, svobodu. To, že nemůžeme narušovat jejich svobodu. **(Rózka)**

Pro mě by svoboda bez pravidel byla, že jeden by měl svobodu třeba mlátit druhého. Pro něj by to byla zábava. Ale pro toho druhého by to nebyla tak velká svoboda a zábava. **(Ines)**

Svoboda je dobrá, ale bez pravidel špatná. Protože když jeden člověk zabije druhého, protože má svobodu, nejsou pravidla. Rodina druhého člověka bude

říkat, proč je svoboda bez pravidel. A pravidla jsou proto, abychom nedělali špatné věci, jako zabíjeli nebo kradli. **(Máša)**

Nejdůležitější pravidlo mi přijde, abychom se nezabíjeli. Nebo abychom nedělali defenestrace. **(Felix)**

Jaké je nejdůležitější pravidlo?

Pravidlo respektovat se je hodně důležité. Nemlátit se, nezabíjet se. **(Ines)**

Nebrat cizí věci. Nekrást. **(Máša)**

Nejhorší, co člověk může udělat, je buď někoho zabít, nebo vyprovokovat někoho, kdo pak zemře. Protože ty nemáš problém podle zákona, nic jsi neudělal,

ale on kvůli tobě zemřel. **(Gery)**

Neházet dorty na paní učitelku. **(Ben)**

Nevraždit lidi. **(Felix)**

Diskuzi vedla Erika

Zaměřeno na skupinu

Inspirací pro následující texty se staly myšlenky Hannah Arendtové z její knihy Eichmann v Jeruzalémě: Zpráva o banalitě zla. Že zlo nevzniká nutně z nenávisti nebo fanatismu, ale z bezmyšlenkovitosti.

Co je to zlo? Možná je to když si kupuju vajíčka, co nejsou bio. Možná spíš, když křičím na mámu. Je v našem každodenním životě. Někdo v metru nepustí starší paní sednout. Nejsou to jenom vraždy a války, i když těch taky není málo. Nikdo se nikdy neomluví.

Kdybchom se všichni snažili být lepší, existovalo by méně zla? Asi ne. Vždyť zlo bývá i to, že na některé lidi zapomenu. Zlo jsou nemoci, když tě někdo nemiluje zpátky. I kdybychom si všichni řekli, že se budeme snažit víc, nakonec bychom stejně zajeli do starých kolejí. Zlo je totiž jednodušší než dobro.

Dobrota a laskavost mohou být zvyk, ale když je svět neoplácí, tak o nich taky začneš pochybovat. Můžeš si stokrát tvrdit,

že jsi dobrý člověk, že bys nikdy nikomu neublížil a přitom si kupuješ čokoládu s palmovým tukem. Kvůli ní nemají někteří lidi,

kde žít. Chceš si koupit bio rajčata, ale nevíš, že se do Česka dováží letadlem. Takže tím, že si dáš rajče, vlastně způsobuješ oteplování

a brzký konec naší planety.

Stejně jednou umřeme. Všichni to víme, a proto jsme asi všichni tak zlí. Proto se zabíjíme dřív, než můžeme poklidně spočinout.

Běťka Hornová (16 let)

Když se z vás stane monstrum, které nemá problém poslat lusknutím prstu na smrt tisíce bezmocných tvorů, co jste? Člověk? Zvíře? Tvor? Rozhodně nejste nic co má srdce, a teď nemyslím srdce, které pomáhá oksyličovat krev. Myslím srdce, ve kterém máme soucit, emoce jako je láska, strach, duševní bolest, vztek a tak dále. Plnit rozkazy je asi v některých situacích správné, ale to jen v případě, kdy jste schopni říct: “S tímhle nesouhlasím”, nebo “Tohle neudělám”. Mít svůj názor. A když budete v situaci, že buď zabiju tisíce lidí, nebo umřu, tak radši obětuji svůj život, než aby zahynuli ti, co nic neudělali.

Marie Macková (15 let)

Kromě myšlenek filozofky Hannah Arendtové se nám stal inspirací i text o Svobodě z knihy Prorok libanonského básníka Chalího Gibrana. Co na téma svobody říkají mladí lidé ze skupiny XOXO?

Sběrač višní

Jsem sběrač višní. Každé ráno sbírám višně až do oběda, je to moje práce. Je li víkend nebo ne, prší li nebo praží, mám na to náladu či ne - každé ráno

vstávám a jdu sbírat višně. Po obědě mám nějakej ten čas, ale tady na vesnici toho není moc co dělat, a zpátky do města se nemám proč vracet. Už je to osm

let co jsem se semka přestěhoval.

Ale sbírat višně mě baví. Přes to, že musím vstávat, přes to, že je to moje odpovědnost. Je v ty rutině něco kouzelného, něco uspokojujícího. Baví mě to.

A konečně se dá říct, že všechny ty roky, co jsem studoval na architekta, se mi vyplatily. Nemyslím tím, že mi je ten obor nějak užitečný, nebo že tu na vesnici projektuju baráky. Ta moje snaha dosáhnout něčeho většího, dosáhnout svobody, mi na konci ukázala, že jsem tu svobodu už měl od začátku.

Ta iluze, to mládí. Pořád se za něčím ženou, pořád mají ty mincičky v očích. Chtějí víc a víc svobody, což samozřejmě znamená víc a víc prachů.

Nikdy se nemůžou spokojit s tím, co mají. Já jsem se ale spokojil. Konečně se cítím svobodným.

I přes to, že každé ráno musím jít sbírat višně.

Bogo Jerjomenko (17 let)

Svobodnej

Kdybych byl 100% svobodnej, tak bych si dělal, co bych jenom chtěl. Chválil lidem na ulicích outfity, dloubal se v nose při pracovních pohovorech, prohraboval

bych koše, nebo bych si vzal tamhle tu nádherně vypadající hranolku. Pracuju v Burger Kingu. Nesnáším to. Smažím hranolky, ale nemůžu je jíst. Je to hrozný.

Člověk prostě nemůže odolat pokušení. A když neodolá, tak ho mučí. Strčí mu místo hranolek prsty do friířáku. Pak je máš celý červený a nejde s nima hejbat.

Hugo Doubrava (15 let)

Texty z hodin

8

9

Silueta

V noci jsem se probudila a cítila jsem na sobě něčí pohled, když jsem se otočila směrem ke dveřím, zahlédla jsem v chodbě siluetu člověka. Ale nebyl to normální člověk, ta silueta měla asi dva nebo tři metry. O chvíli později zmizela. Další noc se objevila znovu a byla o něco blíží.

Každou noc přišla a přiblížila se blíží ke mně a takhle to bylo každou noc, až byla u mé postele. A teď jsem někde v lese na okraji města a ta silueta je tu se mnou. Když jsem se ohlédl, všimla jsem si, že je tu se mnou pár dalších lidí zhruba v mém věku, ale už nežijí.

Marie Macková, 15 let

Dušan Prouza © 2025

Povídka

Žabko žabko žabko

Žabka měla ráda žabku, žabka žabce zpívala, balila se do peřinky, když o smrti snívala.

Za ní stádo dinosaurů, stíny lamp a kalhoty. Pročpak jen, ty moje žabko, děláš se vším drahoty?

Ležela si žabka s žabkou a mluvili o světě, někdy žabka je moc milá, jindy žabka nechce tě.

Někdy žabka žabce zalže, žabka žabku zabolí, pak šíří žabka žiravinu, a pláče. I když s nevolí.

Tak jednou žabka plakala, až vyplakala tůňku, a v té tůňce potkala, maličkatou kuňku.

Kuňka, ta se žabky bála, kuňka dobře věděla, že polibky a sladká slova, z žabky prince nedělá.

Magdaléna Tvrdá (19 let)

Nečum!

Nečum tak okatě!

V tom šokem svezu se po patě, po patníku. Vždyť kdo kouká na mě okatě, to poupě s drápký místo trnů, no já z toho celá trnu.

Napůl kotě, napůl květ, nehnutě sedí na chodníku, v duchu napočítám pět, čumí na mě, já čumím zpět.

A má i ocas kočičí! Tiše si k sobě zasyčím, pak poplácám ho po květu, to kočko-poupě v rozkvětu.

Potkáme se za rok zase? Skryto v přehrávané kráse, uhladí si lístků vady, a schválně uschne, chćípne hladý.

Magdaléna Tvrdá (19 let)

Poezie

Zázraky pátečních večerů:

TÉMA DIALOGICKÉ JEDNÁNÍ / 2. ČÁST

Pokračujeme ve společném povídání Hany Sršňové a Eriky Merjavé u společného stolu. V zářiovém čísle jsme se bavily o Dialogickém jednání, jakou roli v něm hraje prázdný prostor, vstřícná veřejnost a vnitřní partner. V tomto čísle vám přinášíme pokračování rozhovoru, jaký má Dialogické jednání reálný dopad na člověka. A co znamená hlas a slovo.

HLAS A SLOVO ODKAZUJE K NÁM A VEDE NÁS DÁL

Jakou roli hraje v Dialogickém jednání hlas?

Dialogické jednání není jen disciplína, cvičení, ale zrcadlo člověka. Odkazuje nás k sobě. Proto je tak zajímavé.. Pokud jde o hlas, hlas udržuje napětí. Propojuje celé naše tělo a jde dál. Ukazuje nám nejen kdo jsme, ale odkazuje nás na další možnosti, kým můžeme být. Slabým hlasem a šeptáním si napětí neudržíme, neudržíme pozornost. Klesáme s energií, přestáváme se slyšet a nebaví nás to. Protože neslyšíme zpětnou vazbu, neslyšíme se. Jako kdyby někdo na nás mluvil potichu. Taky nás to přestává bavit. Když jsme moc potichu, nebavíme sami sebe, protože se neslyšíme, nic se od sebe nedozvíme. Musíme se uslyšet, abychom mohli odpovědět. V Dialogickém jednání se věci dozvídáme sami od sebe. Protože tím druhým, jsme pořád jenom my sami.

Co když je hlas naopak moc silný?

Taky chybí zpětná vazba. Když člověk křičí, neslyší druhého. Křik je monolog. Lidé se hádají, křičí, přestávají si naslouchat. Stejně je to v Dialogickém jednání. Když někdo překřičí prostor, i sám sebe, ztrácí kontakt. I hlas je potřeba ladit, v prostoru, sami se sebou, i partnerem. Učit se komunikovat se sebou i s ostatními.

Proč je dobré psát si reflexe po Dialogického jednání?

Člověk si psaním věci zvědomuje. A když se k nim zpětně vrací, vidí svůj posun.

Takže i slovo je důležité?

Vyskočil říkal, že když se něco nepojmenuje, jako by to „neplatilo“. Zůstává to nevědomé, nerozpoznané. Slovo je forma, která myšlenku zkonkretizuje. Slovo zasazuje myšlenku do tvaru, formy, a může na ní navázat, dál ji rozvíjet. Slovo je krok k pochopení, k vytvoření zpětné vazby. Když něco vyslovíš, zvědomíš si to. Můžeš se ke slovu odkázat, vymezit, navázat a rozvinout ho, vytvořit vztah. Je to jako se psaním. Dokud je příběh v mysli, nemá formu. Teprve slovem se konkretizuje a vytváří příběh, něco sdělitelného. Můžeš ho číst, vidět za tím obrazy, dotknout se osudů a dál ho rozvíjet.

Může někdy slovo i překážet? Když člověk mluví moc a slovo už nevnímá?

Ano. Lidé často mluví, aby překryli strach nebo prázdnotu. Děti při improvizacích milují slova, mluví bez přestání, protože za slova se lehce schovají. Jenže slovům často chybí obsah, situace, jednání. Duch, který naplňuje slovo obsahem. Forma bez obsahu je prázdná. Duch je to, co textu nebo jednání dává život. Když chybí obsah, jsou to jen slova — zvuk beze smyslu. Aby se forma naplnila obsahem, člověk musí otevřít pro slovo prostor — ticho, zastavení, naslouchání. Čas pro naplnění a zpětnou vazbu.

DIALOGICKÉ JEDNÁNÍ A AUTENTICITA

Jak se díváš na experimentální Dialogické jednání? Když je v prostoru víc lidí?

To je otázka. Doc. Standa Suda dělá experimenty s Dialogickým jednáním ve dvojicích. To je už těžší, protože mám jak vnitřního partnera, tak musím vnímat i vnějšího partnera. Zůstávat v kontaktu se sebou, svým vnitřním partnerem, a zároveň vnímat i vnějšího partnera, co nám vzniká společného. To už je přesah do života, kdy jsme nejenom sami se sebou, ale i s ostatními. Jak zůstat autentický, věrný sám sobě, v kontaktu s ostatními.

Když jsme na “place” s někým jiným, ztrácí se naše komunikace s vnitřním partnerem?

Svého vnitřního partnera běžně necháváme skrytého. Je v našem vnitřním dialogu, ve vnitřních komentářích typu „to jsem zkazila“, „mám strach“, „jsem trapný“, „nandám to“. Na jevišti, nebo při veřejných prezentacích, tento svůj vnitřní hlas nezveřejňujeme. Zůstává v našich vnitřních tichých hlasech. Je zajímavé se dívat například na politiky, když mluví na kameru a mimo ní. Jsou to jakoby jiní lidé. S maskou a bez ní. A v Dialogickém jednání se právě tyto vnitřní hlasy zveřejňují, zvědomují, vnitřní i vnější hlasy komunikují mezi sebou, člověk se stává autentický. Padají masky. Tím se učíme sami od sebe, že zveřejňujeme naše vnitřní hlasy, nebo aspoň jsme si jich vědomi. A nejenom že se skrze ně učíme, ale vedou nás hrou dál. Tyto naše vnitřní hlasy, komentáře, pochybnosti se mohou stát součástí hry. Vzniká naše vlastní dramatika, autentický život. Odehrávám si svůj vlastní životní part v širším kontextu.. Tak se stávám autentickou bytostí. Kým jsem. Slyším sebe, slyším ostatní. A mohu hrou věci dál rozvíjet.

Povídání za šera

Takže, když se někdo lekne nebo něco zapomene, má to vzít do hry?

Přesně tak. Buď je vezme do hry, nebo se lekne, uzavře a přeruší se tok hry. V divadle, které stojí na přesně nastudovaném textu, by to samozřejmě nešlo. Herec nemůže říct divákovi: „Tak to jsem zkazila, pojďme znovu.“ Ale v autorském představení, může být i tato možnost. Ale i u herce v nastudovaných textech probíhá vnitřní dialog, jen ho herec nezveřejní. Proto je Dialogické jednání tak jedinečné ve studiu dramatiky a divadla a studují ho studenti na DAMU. Dialogické jednání nám umožňuje skrze zvědomění se o sobě dozvídat nové věci, v dramatickém procesu je vzít do hry a v autorském představení, které to dovoluje, s tím i před publikem pracovat. Použít je jako materiál. Když člověk zveřejňuje vnitřního partnera, vzniká totiž lehkost, humor, svoboda. Jsme si s divákem blíže, protože to máme všichni. Pochybnosti, selhání, chyby, snahy být lepší. A když se to zveřejní bez strachu ze selhání, vzniká humor. Uvolňuje se napětí uvnitř člověka, i mezi hercem a divákem. Je to terapeutické. Všichni jsme tak trochu klauni. A zjišťujeme, že v těch svých slabostech nejsme sami.

Myslíš, že by se Dialogické jednání mělo učit na školách? A kdyby ano — kdo by to mohl učit?

Co myslíš ty?

Myslím, že ano. Právě ve školním prostředí by to bylo strašně potřebné. Škola je často zaměřená na výkon, na výsledky, na známky. Děti se pořád snaží „uspět“, ale málokdy mají prostor být sami sebou. Kdyby měly hodinu, kde se mohou zastavit, dýchat, vnímat, kdo jsou. Kde je někdo přijímá takové, jací jsou. Hrozně by jim to pomohlo. Myslím, že by pak i školu vnímali jinak. Ale problém je, že to nemá kdo učit. Málo se o tom ví a málokdo s tím má osobní zkušenost.

Psychosomatika ve školách chybí. Učitelé i žáci jsou často odpojeni. Tělo a duše se v současném mainstreamovém vzdělávacím systému nepropojují. Pak se stává, že se žáci učí jen proto, že to chce autorita, pro známku, být ohodnoceni, dosáhnout výsledků. Ale chybí tomu to nejdůležitější: svobodná vůle, osobní odpovědnost, tvořivost.

Navíc odpojení od těla — to mi přijde nejhorší. Děti ve škole pořád sedí. Když se chtějí protáhnout, je to vnímáno jako rušení. Pro učitele je to pohodlnější, ale dětem to bere přirozený pohyb. Tělo se stává pasivní, a tím trpí i psychika.

Z toho děti mohou zažívat pocit frustrace, bezmoci, apatie. Mají pocit, že na nich nezáleží, že všechno řídí někdo jiný — autorita, systém, peníze. A pak se chytí „cinkrlátek“, věcí, které slibují štěstí, ale nepřinesou ho. Protože se ztrácejí sami sobě, ztrácí kontakt se sebou, svým vnitřním světem. A přitom právě kontakt se sebou, s tělem, vnímáním, je základní podmínka svobody. Ale bez svobody nemůžeme být tvořiví, autentičtí, živí, odpovědní. Protože nevíme, kdo jsme.

Myslíš, že je šance, že by se to někdy změnilo? Že by se Dialogické jednání mohlo dostat do škol?

Těžko říct. Ale věřím, že každá myšlenka, která jednou vstoupí do světa, nezmizí. Možná ještě nenastal čas, je to jen nějaké zrnko možnosti, nové cesty. Ale i jedno zrnko — jeden učitel, který začne jinak přemýšlet — může něco změnit.

To je krásná myšlenka. Myslím, že právě v tom je síla Dialogického jednání. Není to o výsledku, ale o přítomnosti a o vztahu.

Ano. Nejde o výkon, ale o bytí. A to je možné to, co bychom potřebovali slyšet.

Ptala se Hana Sršňová, odpovídala Erika Merjavá

Pokračování v příštím čísle

12

13

H

I

K

I

K

O

M

O

R

I

22.11. 19:30

VE VZLETU

AUTORSKÉ PŘEDSTAVENÍ

SOUBORU VOŠÍ HNÍZDO

VSTUPENKY NA www.goout.cz

Po představení proběhne diskuze na téma „uzavřenost v bublinách a jak z toho ven“.

HRAJÍ:

Hana Sršňová, Richard Hašek, Janek Poláček, Magdalena Tvrďá, Eva Dubnová, Anežka Vodičková, Mári Bidlasová a Niki Jeřábková

REŽIJNÍ VEDENÍ:

Jiří Ondra a Erika Merjavá

TALENT drama studio

X

PRAHA 10

Projekt je realizován s finanční podporou městské části Praha 10.

vzlet

Sledujete dokument „Město v slzách“. Jmenuji se Filip Kučera a už tři roky se zabývám českými Hikikomori. Každý Hikikomori je osamocen po svém. Někteří jsou schopni si udržet i práci, jiní žijí úplně ve svém světě. Abych vám jejich život přiblížil, rozhodl jsem se natočit tento snímek.

Autorské představení souboru mladých Voší hnízdo.

Po představení proběhne diskuze na téma „uzavřenost v bublinách a jak z toho ven“.

14

V tomto čísle pro vás psali:

Erika Merjavá, ředitelka TDS,
redakční rada

Hana Sršňová, členka souboru
Voší hnízdo, redakční rada

Janek Poláček, redakční rada

Magdaléna Tvrďá (19 let),
členka souboru Voší hnízdo,
redakční rada

Marie Macková (15 let),
členka skupiny Spektákl,
redakční rada

Redakční rada: Erika Merjavá, Hana Sršňová, Janek Poláček, Magdaléna Tvrďá, Marie Macková **Grafická úprava:** Hana Sršňová **Textová korektura:** G. P. Tománek **Foto:** Dušan Prouza **web TALENT drama studia:** www.talentedrama.cz, na webu je Dialog volně k prohlížení a ke stažení. Texty je možné si přečíst také na blogu Dialogu na webu TDS.

Dobrovolné příspěvky na tvorbu čtvrtletníku můžete posílat na účet č. 2101067297/2010. Do pozn. napište: Dialog.

Mnohokrát děkujeme: MČ Praha 10, Mládež kraji, Rada dětí a mládeže Praha, MŠMT, TALENT drama studio, z.s.

Dialog, četnost vydávání: 4x do roka, 9. číslo, 30.11. 2025, Praha
vydavatel: Hana Sršňová, Svatoslavova 385/35, Praha, 140 00
evidenční číslo: MK ČR E 24631

QR Platba

Můžete nás podpořit částkou 50 Kč
Variabilní symbol: 05
Zpráva pro příjemce: Noviny Dialog

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

